

FOLKETINGET

Nuummi ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut Aqissimut siumut nalunaaqqaarluni nakkutilliilluni alakkaaneq pillugu nalunaarusiaq (Nakkutilliilluni alakkaaneq 8)

1. Aallaqqaasiut

Tallimannngornermi 8. september 2023 § 71 naapertorlugu nakkutilliartortut siumut nalunaarutigeriikkaminnik Nuummi ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut Aqissimut nakkutilliartortutik alakkaapput.

§ 71 naapertorlugu nakkutilliartoqataapput nakkutilliisunut siulittaasup tullia Camilla Fabricius (S), Theresa Berg Andersen (SF), Alexander Ryle (LA), Mike Fonseca (UFG) aamma Aaja Chemnitz (IA).

Taakku saniatigut peqataapput ataatsimiititaliap pisortaa Lis Grønnegaard Rasmussen, ataatsimiititaliap allattaa Charlotte Avnsted-Vilman, ataatsimiititaliami assistenti Gitte Ravn Jensen aamma oqalutsi.

Aallaqqaasiutigalugu Nakkutilliisut ataatsimeeqatigivaat Aqissimi pisortaq sulisullu. Ataatsimiinnerup nalaani najugaqartut inuusuttut arlallit najuupput. Aqissimiit peqataapput Vittus Poulsen, Uju Petersen, Miilu Siegstad aamma Kim Ringsted-Godtfredsen.

Sulisut najugaqarfimmi ulluinnarni ingerlariaaseq oqaluttuarivaat, angerlarsimaffimmilu nukappiaqqat inissinneqarsimasut oqaluttuaralugit. Tamanna siumut aalajangeriikkatut angerlarsimaffimmut nukappiaraannarnik tiguisoqartarpoq. Sulisut naliliinerivaat, ilaatigooriarluni nukappiaqqat niviarsiaqqallu ataatsimut najugaqartinniarni ajornakusoorsinnaasartuq, amerlasuutigut assigiingitsunik unammilligassaqarlutillu pisariaqartitsisarmata, immikkoortillugit pitsaanerusumik ukkanneqarsinnaasarni pissutigalugu.

2. Nakkutilliisut oqaaseqaataat

Nakkutilliisut aarlerinartoqartippaat inuusuttu ilaasa ilaquattatik piffissami sivirusummi takusimannngimmatigit, ataasiakkaallu ilaquttminnut attaveqanngilluinnartuullutik. Malunnarpoq tamanna inuusuttunut annertuumik sunniuteqartoq. Taamaammat pingaaruteqarpoq inuusuttut pisinnaatitaaffiat, tassa ukiumut marloriarlutik ilaquttaminnut tikeraarsinnaatitaanerisa equutsinneqarnissaata ukkatarineqarnissaa.

19. juni 2024

§ 71-tilsynet

Charlotte Avnsted-Vilman
Udvalgssekretær
charlotte.avnsted-vilman@ft.dk
Tlf. 33373648

Folketinget

Christiansborg
1240 København K
3337 5500
ft@ft.dk
www.ft.dk

Tamatuma saniatigut nakkutilliisut aarlerinartoqartippaat angajoqqaat ilaanni angerlarsimaffeqanngitsuuneq ajornartorsiutaammat annertoq, tamatuma attaveqatigiinnarnissaq pingaarutilik ajornarsisimmagu. Nakkutilliisulli nalilerpaat Aqissimi sulisut sapinngisartik malillugu inuusuttut ilaqutaat malinnaatinniartarmatigit, pissutsit ajornanngiffiini.

Nakkutilliisut aamma aarlerinartoqartippaat Aqissiami sulisut oqaluttuarmata inuusuttuaqqat arlallit tarnimikkut qaqileriffigineqarnissaat ajornakusoortoq, sulisut tapersersuinissamut piginnaasaat killeqarmata.

Nakkutilliisut ajunngilluinnartumik nalilerpaat Aqissimi sulisoqarniarnerup tungaatigut ajornartorsiortoqanngimmat. Ajunngilluinnarpoq aqutsisut sulisut atugarissaarnissaat ukkatarilluarmassuk, tamanna aamma inuusuttunut najugaqartunut nuannerssumik sunniuttarmat. Ersarippoq Aqissimi ineqartut inuusuttut iluarisimaarinnimmata sulisullu suliffimminnut tunniusimalluartuummata.

Nakkutilliisut aamma ajunngitsutut nalilerpaat Aqisseq-mi sulisut pissaanermik atuisarneq eqqumaffigilluarmassuk aammalu tamanna killilerujussuarmik atorneqartarmat.

3. Aqisseq pillugu naatsumik

Aqissimi sammineqarput meeqqat annertuumik sumiginnagaasimasut. Nukappiaqqanut 13-niit 18-it angullugit ukiulinnut arfi-neq pingasunut inissaqarpoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik Aqisseq imminut pigisuvoq. Forstanderiuvoq Kim Godtfredsen.

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik Nuup ilaani suliffissuaqarfiumi inissisimavoq. Angerlarsimaffiup eqqaa soqarpiannigilaq, sulisulli naapertorlugit tamanna ajornartorsiutaanngilaq.

Aqqissimi inuusuttuaqqani periarfissat isiginiarneqarnerusarput amingaataannut sanilliullugit. Peqatiginerini inuusuttuaqqat nukittuffigisaat saqqumilaartinniarneqartarput. Peqatigiinnermi imminut ataqqeqatigiinneq Aqissimi ulluinnarni perorsaanermi aallaavigineqarpoq.

Relationspædagogik-imi pineqarpoq inuit akornanni naapinneq. Aqissimi ukkatarineqarpoq inuusuttut naapissallugit peqatigiinnikkut piviusukkut. Aallaavigineqarpoq naapinnermi inunnullu allanut tarrarsornermi, meeqqat inuusuttuaqqallu imminnut tati-ginerminnik namminnerlu naleqassutsiminnik ineriartortitsisartut.

Relationspædagogik-imi pilersinneqartarput inuusuttup siunissamut pitsaasumik ineriartornissaanut sinaakktissat. Perorsaariaaseq tamanna Aqissimi takussutissaasutut oqaatigineqarpoq uku isiginnittariaatsit aallaavigineqarmata naligiinneq, isumassuineq, inuunerissaarneq akuerinninnerlu.

Angerlarsimaffiup ukkatarivai kalaallit kultoorianni ileqqutoqqat naleqartitallu. Inuusuttut ilinniassavaat pinngortitap mianerinsaa. Naleqartitat pillugit ataatsimoorluni suliaqartoqartarpoq sulusullu inuusuttut takutinniartarpaat qanoq iliornikkut kalaallisut kinaassutsiminnik qanoq nukittorsaasinnaanersut ullumikkut siunissamilu. Inuusuttuaqqat atukkorsoneqartarput inuiaqatigiinni kalaallini nutaaliaasuni piumasaqaatinik naammassinnisinnanissaat siunertaralugu. Aqissimi ulluinnarni aqqissuusaaernerup pilersissavaa toqqissisimaneq, tatigeqatigiinneq ulluinnarnilu pisusanut tutsuiginartuutitsineq, pingortitami kultoorikkullu misigisaqartitsinermik tapertalersuinikkut pilersik-kumallugit inuusuttut nukittuut.

4. Nakkutilliisut alakkarterinerat

Aallaqqaatigalugu ataatsimeereernermi nakkutilliisut angerlarsimaffimmik alakkaatinneqarput. Angerlarsimaffik angivallaanngilaq, nutarpassilluni, toreqaarlu alianaaqalunilu.

Illumi qitiuvoq igaffik nerisarfiutigisoq angisooq alianaattorlu, aamma sofa-qarfittaqartoq. Tassanngaaniit kangerlummot isikkivigeqaaq.

Inimi allami nerrivimmik arsarnermik pinnguaateqarpoq aamma nerrivimmi arsaarartarfeqarpoq. Ikkani nivingapput assit angisuut angalaarnerninngaaneersut, ukiut ingerlanerini angerlarsimaffiup angalaartarnerineersut. Sumi tamani eqqiluiippoq torerlunilu.

Inuusuttut arlallit ineeqqatik nakkutilliisunut takutikkusuppaat. Najugaqartut tamarmik immikkut ineeraqarput, namminneq assiu-timinnik pigisaminnillu peqarfigisaminnik. Ataatsimut isigalugu inuusuttut Aqissimiinnertik nuannarivaaat. Sulisut isumassuilluar-torujussuupput soqutiginnillutillu inuusuttunut.

Inuusuttuaqqat ilaat oqaluttuarpoq ilaqtanni assut maqaasillugit. Nikallungassutigaa ilisimanginnamiuk ilaqtanni qaqugu takoq-qinnissaat. Alakkaanerup nalaani qaammatit arlallit sioqqullugit ilaqtanni kingullermik takusimavai, tamannalu nakkutilliisunut attuivoq. Oqaluttuarpoq inissiisarfimmiinnini nuannaralugu, sulusullu paarilluaraanni, oqaloqatigisaraannilu aamma pisut saper-narsigaangata, maqaasinerlu annertusigaangat. Guitarertarpoq nakkutilliisullu pillugit tusarnaartitsilaarluni.

Nukappiaqqat immikkut uffarfeqaratillu perusersartarfeqanngillat, uffarfiilli perusersartarfiillu marluk katutaralugit.

5. Tamalaat

Sulisut oqaluttuarput, ulloq unnuallu ingerlaneranni akunnerni 24-ini sulisut pingasuujuaannartut. Sulisut tamarmik meeqqanik inuusuttunillu sullissinissamut misilittagaqartuupput. Tusaamaneqarluartut kisiisa atorfinitsittarpaat.

Sulisussanik pisariaqartitaminnik sulisussarsiniarnerminni ajornartorsiuteqanngillat. Pisortat sulisut suliffigissaarnissaannik ukkatarinnilluarput, tamanna aamma inuusuttuaqqanut tuniluuttaromat. Sulisunut inissianik pisariaqartitsisoqartillugu pissarsiniarneq ajornanngilaq.

Nakkutilliiartorluni alakkaanissaq sioqqullugu Aqissip nalunaarutigaa atorfiit tamarmik inuttaqartut. Illumi sulisuupput ilinniartitsisoq, perorsaasoq aamma inunnik isumaginninnermi siunnersortit. Tamatuma saniatigut tarnip pissusaanik ilisimasalinnik atuisoqartarpoq suliassanut aalajangersimasunut. Sulisut sinneri misilittangartuujupput suliamik ilinniarsimangikkaluarlutik.

Meeqqat Aqissimut inissinneqarsimasut sumiginnangaasimasuupput. Imaakkajuppoq peroriartorsimallutik angerlarsimaffinni nakuuserfiusuni atornerluiffiusunilu. Meeqqat inissinneqartartut amerliartorput pissutigalugu angajoqqaat inissaaleqisuummata. Tamanna sulisut annernarpoq, angerlarsimaffeqqanngitsuuneq ilaqutariinnut kingunerlorujussuuartarmat, taamaattoqartillugulu akisunerpaamik akiliisartut taassaapput meeqqat.

Pissaanermik atuineq eqqarsaatigalugu, tamatuminnga atuisarneq annikitsuararsuunerarneqarpoq. Immikkorluinnaq pissanermik atuisoqartariaqalersillugu, timimik aalajangiinerusarpoq. Pissaanermik atuisoqarsimatillugu, pisimasoq tamatigut nalunaarsorneqartarpoq malittarisassat atuuttut tunngavigalugit. Taamatullu pisoqareernerata kingornatigut sulisut inuusuttumik pisimasoq pillugu oqaloqatiginnittarput.

Sulisut aamma oqaatigivaat, aalajangeeriaatsit assigiinngitsut politiinit ilinniarsimallugit. Tamatuma saniatigut sulisunut ulloqartarpoq suleqatigiit akornanni siunersioqatigiittoqartarluni, gruppevision. Pisortanut pingaartuuvoq, najugaqarfimmi sulisut ilisimaarilluinnassagaat, pissaanermik atuineq periarfissatut kingullerpaatut atornerqartussaasoq, inuusuttumillu oqaloqatigiinneq aallaavigalugu annertuumik angusaqartoqarsinnaasoq.

Timersornermik sammisaqarneq angerlarsimaffimmi inituujuvoq, assammik isikkamillu arsarnerit ukkatarilluarneqartarput. Aamma

ima pisoqarsinnaasarpoq isikkamik assamilluunniit arsartartut ilisarisisimaneqartut aggertarlutik inuusuttunillu sungiusaqateqarlutik. Tamanna inuusuttuaqqanut nuannaarutaasaqaaq. Aamma Nuummi naluttarfik timigissartarfillu ornigarluartarpaat.

Sulisut oqaluttuarput inuusuttuaqqat nalinginnaasumik nal. 14:00-14:30 tikillugu atuarternerat. Ilaqarpulli marlussunnik ullut ilaanni atuarnissaminut nukissaqartanngitsunik. Sulisut tamanna ataqqivaat, nalunnginnamikku akuersaarneq ataqqinninnerlu pinngitsaaliinermi pitsaanerusoq.

Sulisunut siunertaavoq inuusuttuaqqat meeqqat atuarfiannik naammassinninnissaat. Inuusuttuaqqat arlallit Danmarkimut efterskoleriarusupput.

Sulisunuttaaq pingaartuuvoq, inuusuttuaqqat ilinniassagaat pingortitamik mianerinninnissaq. Angerlarsimaffik kangerlummi iluaraateqarpoq, sulisut inuusuttuaqqanik ilaqlarlutik aallaaniariartorfigisartagaannik. Aallaaviuvoq kangerlummi angalaarnerit tamanut pitsaasumik misigisaqarfiunissaat. Angajullit aamma aavartarput tupermilu unnuisarlutik.

Inuusuttuaqqat angajoqqaavinik peqataatsineq eqqarsatigalugu sulisut oqaluttuarivaat, tamanna ilaatigut assut ajornakusoorsinnaasartoq.

Angajoqqaat angerlarsimaffimmut tikilluaqqusaajuaannarput, angajoqqaalli tamakkerlutik meeqqamik inuunerannut akuliusinnaassuseqanngillat. Tamanna inuusuttuaqqanut assut sakortusarpoq, sulisullu tamanna taarsemiarlugulusooq sapinngisaminnik qanoq iliuseqarniartarput. Assersuutigalugu apersortitsinerit angerlarsimaffimmi pisinnaasarput, inuusuttorlu nalliuttorsiutigisarpaat pitsaasumik nalliuppat, avataaniit qaaqusillutik.

Nukappiaqqat ilaat ilaqlutaqarpianngippat, nalliuttorsionerni peqataasinnaasunik, taava sulisut ilaqlutaat aggertarput ullorsiorlorlu nalliuttorsioqatigalugu.

Sulisut oqaluttuarput sivisusartoq inuusuttuaraq suliariniarlugu, angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasooq. Taamaattumik nalilersugassaajuaannartarpoq angajoqqaat qanoq atsigisumik inuusuttuaqqap inuuneranut akuutinniarnissaat. Tamatumunnga atatillugu sulisut oqaluttuarivaat, assersuutissaqaralutik inuusuttuaqqanik najugaqartitsillutik/najugaqartitsisimallutik angajoqqaavi Danmarkimut aallarsimasunik. Tamanna isumaqarpoq, inuusuttuaraq angajoqqaaminut iluamik attaveqarsinnaajunnaarnera, tamannalu annernaqaaq.

Taamaattoqartillugu inuusuttuaraq pisinnaatitaavoq ukiumut marloriarluni tikeraarluni angalanissaminut, tamannali kommunimit tamatigut malinneqarneq ajorpoq, tamannalu inuusuttuaqqamut sulisunullu ilungersunartaqaaq, inuusuttuaqqat taamatut misigisaqartut misigisarmata naleqanngitsutut.

Inuusuttuaqqat arlallit tarnimikkut qaqileriffigineqarsimangillat, tamanna pisariaqaraluartoq. Sulisunut annernartarpoq takusinnaallugu inuusuttuaqqat napparsimasut ikiorneqarnissaminnullu pisariaqartitsisut – sulisullu ikiuussinnaanatik.

Ilaannikkut ima pisoqartarpoq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasup inissiiiffigisaanik kommuni allanngortitsisarluni, tamannalu inuusuttuaqqanut kingunerlorujusuarsinnaasarpoq. Tamanna iluanngilaq, pisortat aaqqissuussinerisa iluanni arsatut eqqakattaarineqassappata, patajaatsumik toqqissisimanartumillu avatangiiseqarnissartik pisariaqartippaat.

Angerlarsimaffimmi illup iluani malittarisassaqqarpoq, inuusuttuaqqat tamarmik ilisimasaannik. Qaqugukkut innartarnissaq, pu-lartoqartarnissaq atortorissaarutinillu atuisinnaaneq pillugu aalajangersagaqqarpoq. Malittarisassalli ilaannikkut unioqqutinneqartarput, aalajangersimasunilli allassimasoqanngilaq taamaattoqartillugu qanoq kinguneqartitsisoqartarnissaanik.

Naggasiullugu sulisut oqaluttuaraat, inuusuttuaqqat Aqissimi inissinneqarsimariarlutik aamma malitseqartitsinerimi (efterværn) inissinneqakkajuttartut. Malitseqartitsinerup nalaani inuusuttuaqqat periarfissaqartarput 10. klasse tigoqqinnissaanut. Inuusuttuaqqanit siusinnerusukkut tamaani najugaqarsimasunit pulaarneqartarput, tamannalu sulisunut isumalerujussuuvoq.

[Dette er en oversættelse. I tvivlsspørgsmål henviser vi til den danske original].
Nutsigaavoq. Nalorniguit qallunaatuaa takuuk.